

عنوان مقاله:

آموزش شفاهی- محور عروض با به کارگیری موسیقی؛ راهکاری نو در تدریس وزن شعر

محل انتشار:

فصلنامه فنون ادبی، دوره 12، شماره 4 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

نجمه دری - دانشیار گروه زبان و ادبیات دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

مهدی پورمحمد - استادیار گروه پژوهشکده علوم شناختی و مغز دانشگاه شهید بهشتی

عبدالمجید زیارت زاده - دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

عروض و قافیه از جمله دانش‌های ادبی است و از دروس دشوار تخصصی ادبیات فارسی در دوره متوسطه دوم و حتی دانشگاه محسوب می‌شود. در حال حاضر آموزش عروض در مراکز رسمی به دلیل روی آوردن عروضیان قدیم به مقوله زحاف و طبقه‌بندی‌های اوزان شعر فارسی، کاربران را با قواعد دشوار و پیچیده نام‌شناسی محور روبه‌رو کرده است؛ تاجایی که برخی از عروضیان جدید وجود زحافات را غیرضروری دانسته و آن را به کلی از روند آموزش حذف کرده‌اند. با این حال به نظر می‌رسد تاکنون روش مناسبی برای شناخت اولیه وزن و به یاد سپاری بلندمدت آن طراحی نشده است. راهکار ارائه شده در این پژوهش بینارشته‌ای، تولید محتوای آموزشی موسیقایی و به کارگیری آن، به منظور تسریع و تسهیل و همچنین به یاد سپاری بلندمدت اوزان شعر فارسی است. به منظور دستیابی علمی به محتوای آموزشی موسیقایی، نخست مفاهیم بنیادی و ارکان تشکیل دهنده عروض و موسیقی تطبیق داده شد و کاربردهای آن مقایسه شد تا حدود قابلیت‌های موسیقایی عروض در دانش موسیقی به دست آید. در نتیجه انطباق معتبری بین هجاهای سه‌گانه (کوتاه، بلند، کشیده) عروضی با سه نت چنگ (e) و سیاه (q) و سیاه نقطه‌دار (j)؛ و همچنین وزن هر مصراع با مفهوم جمله در تئوری موسیقی به دست آمد. بر همین اساس و با ایجاد «فاصله موسیقایی» بینابین هجاهای عروضی، محتوای آموزشی موسیقایی، به عنوان «ملودی‌های عروضی» به دست آمد که فرایند تولید آن شرح داده شد و نمونه‌ای از آن به پیوست مقاله آمده است.

کلمات کلیدی:

آموزش عروض، تئوری موسیقی، وزن، ریتم، ملودی‌های عروضی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1165964>

